

Näringsutskottets yttrande

1981/82:3 y

över proposition 1981/82:100 i vad avser höjning av den särskilda beredskapsavgiften för oljeprodukter jämte motioner

Till skatteutskottet

I proposition 1981/82:100 bilaga 17 (industridepartementet) har regeringen – under littera E – i avsnittet Höjning av den särskilda beredskapsavgiften på oljeprodukter (s. 72–74) föreslagit riksdagen att antaga inom industridepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1973:1216) om särskild beredskapsavgift för oljeprodukter.

Till denna del av propositionen anknyter dels motion 1981/82:1140 yrkande 27, dels motion 1981/82:1609 yrkandena 14 och 15 och motion 1981/82:2138 yrkande 1. De angivna yrkandena i de båda sistnämnda motionerna är helt överensstämmande. De går ut på bl. a. en större höjning av den särskilda beredskapsavgiften för oljeprodukter än enligt regeringens förslag och är sammankopplade med yrkanden i motion 1981/82:1609 resp. motion 1981/82:2134 om en mot denna ytterligare höjning svarande begränsning av den allmänna energiskatten. Dessa senare motionsyrkanden har hänvisats till skatteutskottet.

För att möjliggöra en samlad behandling av de ovan berörda yrkandena rörande de båda skilda pålagorna överlämnar näringsutskottet till skatteutskottet – under förutsättning av skatteutskottets medgivande – det inledningsvis angivna avsnittet i proposition 1981/82:100 och de angivna yrkandena i motionerna 1981/82:1140, 1981/82:1609 och 1981/82:2138. Härvid vill näringsutskottet anföra följande.

Propositionen

Förslaget till lag om ändring i lagen (1973:1216) om särskild beredskapsavgift för oljeprodukter finns i proposition 1981/82:100 bilaga 17 på s. 215. Det innebär att den särskilda beredskapsavgiften när det gäller motorbrännolja, eldningsolja och bunkerolja den 1 april 1982 höjs från 89 kr. till 118 kr. per kubikmeter, dvs. med 29 kr. per kubikmeter. Av det sistnämnda beloppet avses 4 kr. skola tillföras oljeprospekteringsfonden, 13 kr. oljeersättningsfonden och 12 kr. energiforskningsfonden. Höjningen motiveras i huvudsak med att den sjunkande konsumtionen av olja medför att inkomsterna till oljeersättningsfonden och energiforskningsfonden kommer att minska vid oförändrat avgiftsuttag. Enligt propositionen skall ramen för stöd från oljeersättningsfonden under åren 1981–1983 förbli oförändrad, dvs.

1 700 milj. kr. Inom energiforskningsprogrammet skall enligt beslut av riksdagen år 1981 för Huvudprogram Energiforskning under budgetåren 1981/82–1983/84 få användas 1 400 milj. kr. I fråga om det stöd till prospektering efter olja, naturgas och kol som finansieras från oljeprospekteringsfonden föreslås i ett följande avsnitt i propositionen att den tidigare fastställda ramen av 250 milj. kr. skall vidgas till 650 milj. kr. Detta förslag kommer näringsutskottet att behandla i sitt betänkande NU 1981/82:30.

Motionerna

Yrkanden

De motioner som behandlas här är

1981/82:1140 av Lars Werner m. fl. (vpk), såvitt gäller yrkandet (27) att riksdagen beslutar att höjningen av beredskapsavgiften på oljeprodukter begränsas till 13 kr. per kubikmeter avsedda för oljeersättningsfonden,

1981/82:1609 av Olof Palme m. fl. (s), såvitt gäller yrkandena

14. att riksdagen beslutar

a) att utvidga ramen för oljeersättningsfonden från 1 700 milj. kr. till 2 600 milj. kr. för åren 1981–1983,

b) att de ökade resurserna för oljeersättningsfonden bör användas på det sätt som förordas i motionen,

15. att riksdagen beslutar

a) att den särskilda beredskapsavgiften för olja och oljeprodukter höjs från 89 kr. till 140 kr./m³,

b) att regeringens förslag om höjning av den särskilda beredskapsavgiften för olja och oljeprodukter från 89 kr. till 118 kr./m³ avslås,

1981/82:2138 – med motivering i motion 1981/82:2133 – av Olof Palme m. fl. (s), såvitt gäller yrkandet (1) att riksdagen beslutar

a) att utvidga ramen för oljeersättningsfonden från 1 700 milj. kr. till 2 600 milj. kr. för åren 1981–1983,

b) att de ökade resurserna till oljeersättningsfonden bör användas på det sätt som förordas i motion [1981/82:2133],

c) att den särskilda beredskapsavgiften för olja och oljeprodukter höjs från 89 kr. till 140 kr. per m³,

d) att regeringens förslag om en höjning av den särskilda beredskapsavgiften för olja och oljeprodukter från 89 kr. till 118 kr. per m³ avslås.

Yrkandenas innebörd och motivering

I motion 1981/82:1140 anförs att den forskning inom energiområdet som staten vill driva fram bör finansieras i vanlig ordning genom att forskningsanslag utanordnas över statsbudgeten utan att knytas till särskilda avgifter som belastar konsumenterna. De ytterligare medel som enligt motionärernas förslag tillförs oljeersättningsfonden sägs böra användas i första hand för att öka användningen av alternativa, inhemska bränslen i stället för olja.

Enligt motionerna 1981/82:1609 och 1981/82:2138 skall 450 milj. kr. tillföras oljeersättningsfonden för vardera av kalenderåren 1982 och 1983, något som skall finansieras genom att den särskilda beredskapsavgiften för oljeprodukter höjs med 22 kr. per kubikmeter utöver vad regeringen har föreslagit. Det stöd som oljeersättningsfonden kan ge för miljöförbättrande åtgärder är inte tillräckligt, hävdar motionärerna. De ytterligare ökade resurserna skulle möjliggöra lån och bidrag på förmånliga villkor främst för de merinvesteringar som blir en följd av miljökrav vid förbränning av fasta bränslen. Stödet skulle också stimulera produktion inom svensk industri.

Näringsutskottet

Den höjning av den särskilda beredskapsavgiften för oljeprodukter som föreslås i budgetpropositionen är till väsentlig del avsedd att kompensera den minskning av avgiftsunderlaget som är en följd av att oljekonsumtionen sjunker. Ambitionsnivån för oljeersättningsfondens verksamhet avses sålunda förbli oförändrad under den innevarande verksamhetsperioden, som omfattar åren 1981–1983. Inte heller i fråga om energiforskningsprogrammet åsyftas någon ändring av ambitionsnivån. Endast för den verksamhet som stöds av oljeprospekteringsfonden föreslås i detta sammanhang en vidgad medelsram.

Vänsterpartiet kommunisterna godtar enligt motion 1981/82:1140 bara en begränsad del, 13 kr. per kubikmeter olja, av den föreslagna avgiftshöjningen. De särskilda inkomsterna skall då helt tillfalla oljeersättningsfonden. I övrigt anvisar man i denna motion skattevägen om det gäller att finansiera en ökning av stödet till de ändamål som tillgodoses från energiforskningsfonden och oljeprospekteringsfonden. Motionärerna föreslår emellertid inte några anslagsökningar i detta sammanhang.

Näringsutskottet vill hänvisa till de motiv för avgiftsfinansiering av de berörda verksamheterna som riksdagen har godtagit och som återopas i propositionen (s. 72 f.). Den höjning av avgiften som regeringen föreslår synes inte överdimensionerad i dagens läge. Utskottet avstyrker således det berörda yrkandet i motion 1981/82:1140 (vpk).

I de socialdemokratiska partimotionerna 1981/82:1609 och 1981/82:2138 förespråkas att den särskilda beredskapsavgiften utöver vad regeringen har föreslagit höjs med 22 kr. per kubikmeter olja, vilket belopp skall tillföras

oljeersättningsfonden. Denna ytterligare höjning kompenseras enligt motionärernas förslag genom att den samtidigt aktuella höjningen av den allmänna energiskatten på eldningsolja och andra skattepliktiga oljor begränsas i motsvarande mån.

Näringsutskottet finner regeringens förslag till avgiftshöjning väl avvägt och tillstyrker detta. De socialdemokratiska yrkandena om vidgad medelsram för oljeersättningsfonden bör ses mot bakgrund av riksdagens enhälliga beslut hösten 1980 om stödet från fonden och mot bakgrund av vad delegationen (I 1980:08) för uppbyggnad av en oljeersättningsfond har anfört i sin plan för stödgivningen (prop. s. 106 f.). Utskottet vill också påtala att motionärerna inte ger någon närmare motivering för den ändrade avvägning mellan avgift och skatt på oljekonsumtionen som de föreslår. Resursökningen för oljeersättningsfonden sker enligt motionärernas förslag till priset av en betydande försvagning av statsbudgeten.

Stockholm den 17 februari 1982

På näringsutskottets vägnar
INGVAR SVANBERG

Närvarande: Ingvar Svanberg (s), Hugo Bengtsson (s), Nils Erik Wååg (s), Margaretha af Ugglas (m), Birgitta Hambraeus (c), Tage Adolfsson (m), Lennart Pettersson (s), Bengt Sjönell (c), Rune Jonsson (s), Hadar Cars (fp), Wivi-Anne Radesjö (s), Christer Eirefelt (fp), Birgitta Johansson (s), Per Westerberg (m) och Ivar Franzén (c).

Avvikande mening

Ingvar Svanberg, Hugo Bengtsson, Nils Erik Wååg, Lennart Pettersson, Rune Jonsson, Wivi-Anne Radesjö och Birgitta Johansson (alla s) anser att sista stycket i yttrandet bort ha följande lydelse:

Oljeersättningsfondens resurser är, som framhålls i de socialdemokratiska motionerna, klart otillräckliga med hänsyn till de betydande investeringar som föranleds av miljökrav i samband med ökat utnyttjande av fasta bränslen. Motionärernas förslag beträffande vidgad medelsram för fonden och finansiering därav genom en ytterligare höjning av den särskilda beredskapsavgiften för oljeprodukter är väl motiverat. Näringsutskottet finner det angeläget att riksdagen går på motionärernas linje och inte nöjer sig med regeringens defensiva förslag på denna punkt.